

HET FONETISCH SCHRIFT

De Nederlandsche voorbeelden ter illustratie werden, voor zoover aanwezig, opzettelijk overgenomen van de gramfoonplaat „Beschaafd Nederlandsche typeklanken” (Lier, Van In & Co), door den auteur besproken; de belangstellende gebruiker kan dus van deze plaat afhooren wat hier met Nederlandsch wordt bedoeld. Een nadere phonetische beschrijving daarvan is thans ook te vinden in : E. BLANCQUAERT, *Practische Uitspraakleer van de Nederlandsche Taal* (Antwerpen, De Sikkel, 1934).

De hier gebruikte teekens zijn :

p	als in Ndl.	paard
b	„	bal
t	„	tak
d	„	dak
k	„	kar
g	„	zakdoek
m	„	maat
n	„	nacht
ɲ	„	oranje
ŋ	„	tingeling
l	„	les
r	„	raar
		(met tongpuntrillingen)
R	„	raar
		(gebrouwd)
f	„	fout
v	„	Vlaming

(stemhebbend, dus niet zoo dicht bij *f* als in het Hollandsch)

v	als in Ndl.	water
		(labio-dentaal)
w	„	water
		(bilabiaal)
s	„	som
z	„	zout
ʃ	„	kruisje
ʒ	„	gelei
j	„	jas

x	als in Ndl.	lachen
g	„	geven
h	„	hoed
ʔ	glottisslag, zooals aan Hgd.	ab voorafgaat
i	als in Ndl.	bieden
ɪ	„	bidden
e	komt halflang voor in Ndl.	beek
ɛ	als in Ndl.	bek
æ	als in de open uitspraak van Ndl.	werken
	(dus meer open dan in zetten; bijna Eng.	back)
a	komt halflang voor in Ndl.	baak
ɑ	als in Ndl.	bak
ɔ	„	bos
ʊ	„	bom
o	komt lang voor in Ndl.	boos
u	als in Ndl.	boek (kort)
y	„	nu (kort)
ø	„	beuk (kort)
œ	„	freule, of in het eerste lid van den tweeklank ui, als in Ndl.
		lui
ʌ	als in Ndl.	bus
ə	„	de

Diphtongering wordt aangeduid door het naast elkander plaatsen van de elementen op drie wijzen (bv. *ie*, *ie*, *ie*) naar gelang de onderlinge waarde van die elementen. Ook buiten de diphtongen worden vaak vocalen of consonanten kleiner gedrukt om aan te duiden dat zij minder sterk worden gehoord : vb. *pɛ̃.ɛ̃t.jis* (pintjes) en *əmbɛ̃ʔə* (een beetje) te Rilland, nrs 10 en 75.

Diacritische teekens :

- ˙ halflang.
- ː lang. Alle spraakklanken zonder lengte-teken zijn dus kort.
- ˘ aspiratie.
- ˙ (onder den spraakkl.) : palataliseering die tevens een gehoorsindruk van mouilleering geeft.

- (onder den spraakkl.) : vocaliseering, waardoor l, m, n, r vaak syllabische waarde verkrijgen.
- ronding van niet-geronde of overronding van geronde.
- halve ronding.
- ontronding of min dan normale ronding van geronde.
- halve ontronding.
- meer gesloten.
- meer open. Voor het gebruik van ɹ en ɻ dient als basis de volgorde i, ɪ, e, ɛ, æ voor de niet-geronde palatalen, y, ø, œ voor de geronde; u, o, ʊ, ɔ voor de gutturalen ʌ, ə, a, ɑ voor de medialen; ɑː wijst echter in den regel op meer gesloten ɑ, in de richting van het ʊ- (niet ɔ-) timbre; ʊː op meer gesloten ʊ in de richting van het u- timbre; uː op meer open u in de richting van het ʊ- timbre; ɔː op meer gesloten ɔ in de richting van het o- timbre; oː op meer open o in de richting van het ɔ- timbre. Dit alles berust vooral op gehoors-indrukken; ik hoor ook ɪː als een vocaal tussen ɪ en e; ɛː als een vocaal tussen ɛ en e, enz.; doch met deze rangschikking spreek ik mij niet uit voor een physiologische classificeering in dezelfde volgorde; het woord is hier

aan het vergelijkend experimenteel onderzoek van het modern Nederlandsch (cf. mijn Amsterdamsche Congreslezing van 1931, de *N. T.*, XXV, 197-208) kː en tː beteekenen meestal k en t die op weg zijn om door een volgende j te worden geassimileerd.

- beteekent : meer naar voren.
- „ „ „ achteren.
- onderaan een consonant : stemhebbend (geheel of gedeeltelijk).
- onderaan een consonant : stemloos (geheel of gedeeltelijk).
- boven een vocaal : nasaleering.
- „ „ „ halve nasaleering.
- „ „ „ tweetoppig dalend accent (cf. Inleiding).
- vóór een lettergreep : beklemtoning van die lettergreep.

Woord of uitdrukking tussen | | : woord of uitdrukking in een ander verband dan den gewonen tekst.

- () in den tekst wijzen op varianten met of zonder het gedeelte tussen ().
- pauze; dunner - en dichter bij de voorafgaande letter wijst op samenhang van voorafgaande en volgende letters; — vervangt een reeds vermelden vorm.